

Rapporten All-Archeo bv 2062

Archeologienota
Zellik (Asse) – Fietssnelweg F212

Natasja Reyns

Bornem
2024

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bv
Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteurs: Natasja Reyns

All-Archeo bv
Woestijnstraat 45
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer
D/2024/12.807/99

© All-Archeo bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek.....	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	6
2.3	Onderzoeksopdracht	7
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	7
2.3.2	Beschrijving geplande werken.....	7
2.3.3	Werkwijze	9
2.4	Assessmentrapport	9
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied.....	9
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied	16
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	21
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese.....	22
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	23
3	Samenvatting.....	24
4	Bibliografie	25
4.1	Publicaties	25
4.2	Websites	25
5	Bijlagen	26
5.1	Archeologische periodes	26

1 Inleiding

Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

---

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

2 Verslag resultaten bureauonderzoek

Het doel van de archeologische bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2024E11

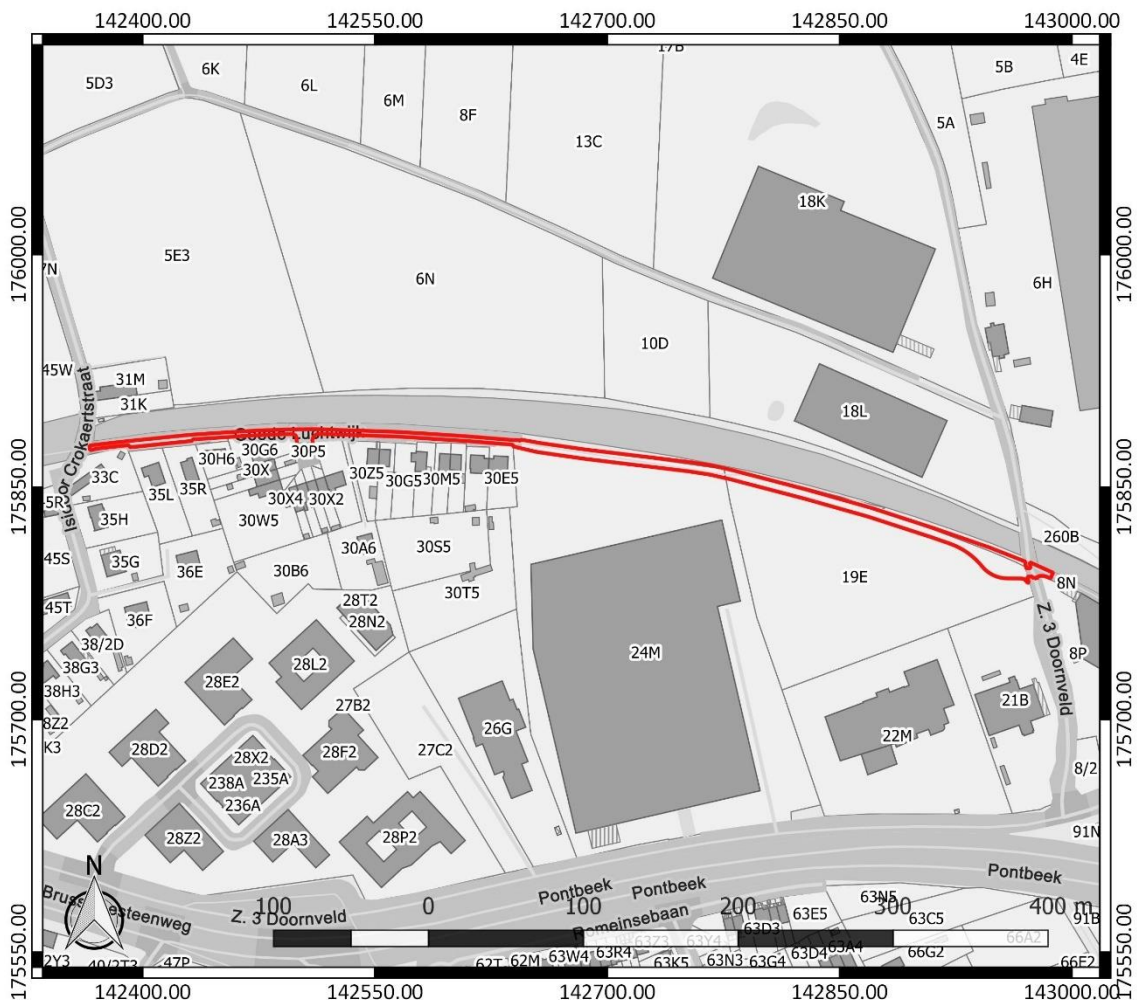
Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): provincie Vlaams-Brabant, Asse, Zellik en Relegem, Goede Luchtwijk, Doornveld

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 142365.64, 175788.17
- 142987.85, 175887.43

Kadastraal plan:

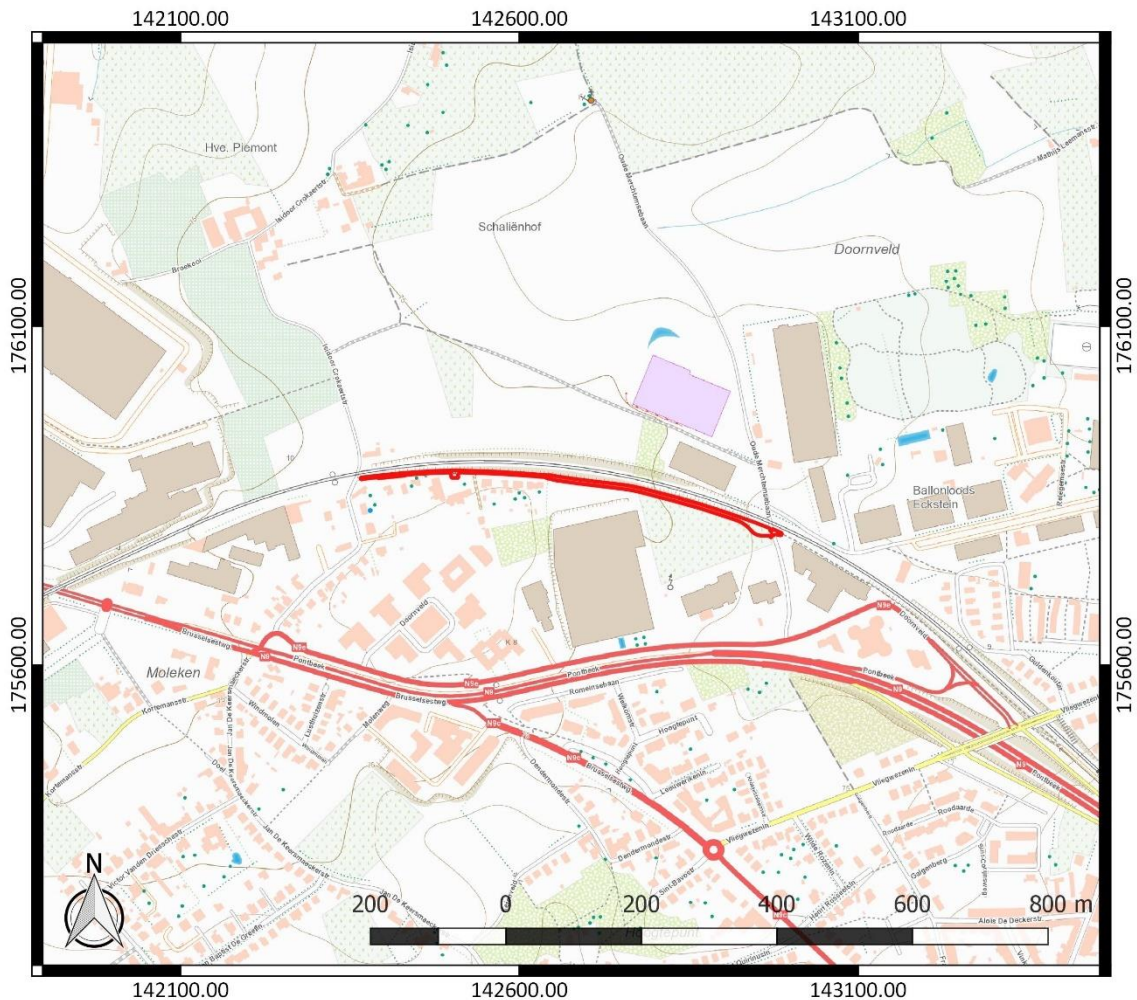
Figuur 1: Kadastraal plan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Kadastrale percelen: Asse

- Afdeling 5, sectie B, nummers 8N, 8P
- Afdeling 6, sectie B, nummers 19E, 24M en 30P5

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 3385 m²

Topografische kaart:

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 07/05/2024 – 13/05/2024

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, steentijd, metaaltijden, Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, akkerland, grasland

Verstoorde zones: er zijn geen gekende verstoorde zones.

2.2 Archeologische voorkennis

Er is geen concrete archeologische voorkennis met betrekking tot het onderzoeksgebied.

2.3 Onderzoeksopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

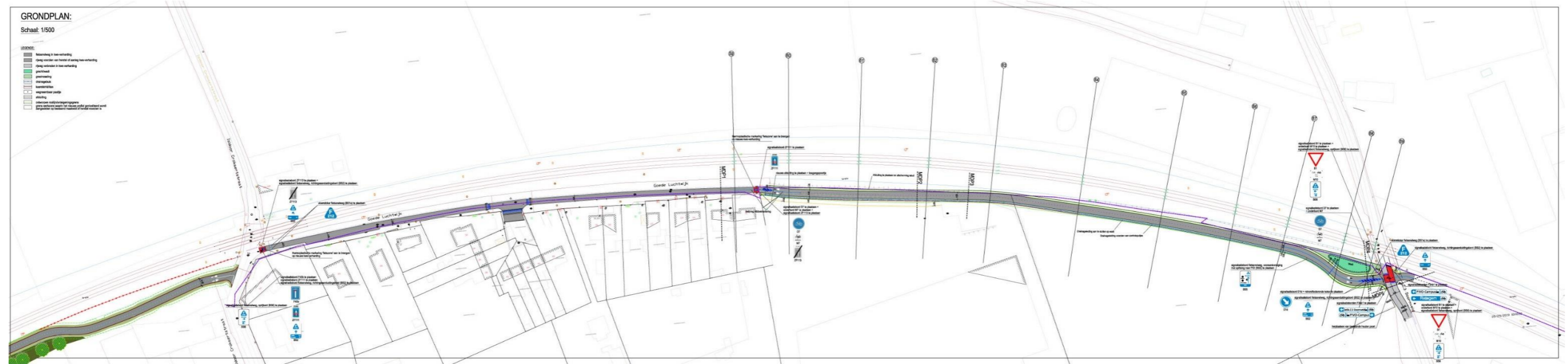
Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: er zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

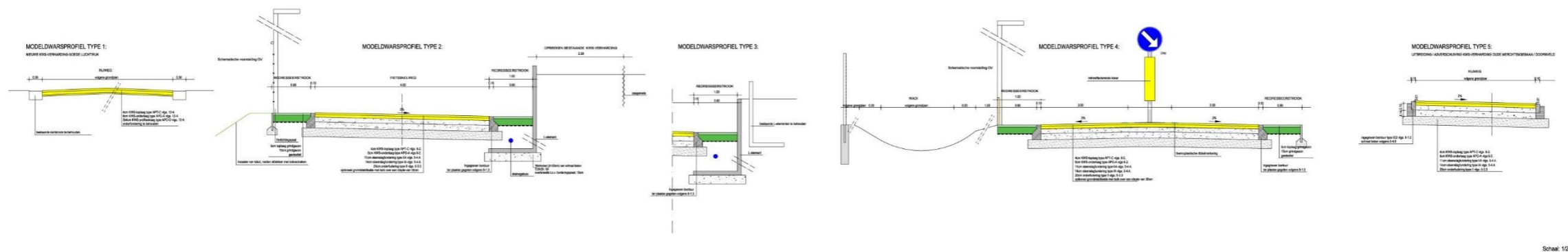
2.3.2 Beschrijving geplande werken

Op het terrein wordt de aanleg van een fietssnelweg voorzien. De fietssnelweg zelf zal een breedte van ca. 4,00 m kennen en een verstoringsdiepte van ca. 55 cm. Indien nodig kan plaatselijk over een bijkomende diepte van 30 cm grondstabilisatie met kalk uitgevoerd worden. Aan weerszijde van de fietssnelweg wordt een redresseerstrook voorzien. Dit is een verharde strook om uit koers geraakte fietsers op te vangen en terug op koers te brengen. Waar nodig wordt de zone van het fietspad voorzien van een L-profiel als grondkering. Regenwater wordt grotendeels naar de redresseerstroken afgevoerd, waar dit kan infiltreren. Enkel ter hoogte van de keerelementen wordt dit door middel van drainage afgevoerd naar een nieuwe wadi in het oosten van het onderzoeksgebied. De wadi zal een verstoringsdiepte tot ca. 60 cm kennen.

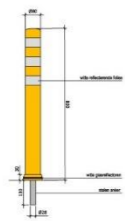
Figuur 3: Inplantingsplan

MODELWARSPROFIEL:

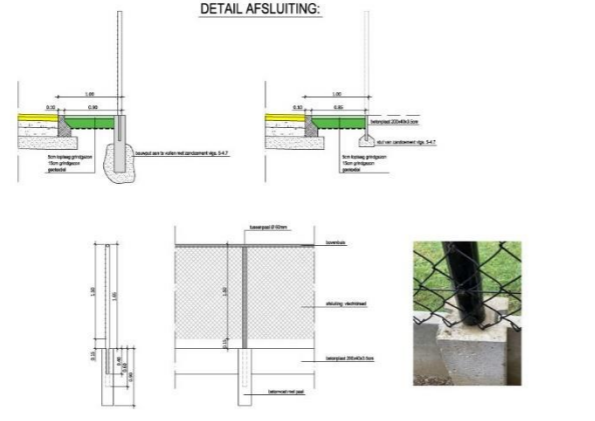

Schaal 1:25

DETAIL PAALTJE:

DETAIL AFSLUITING:

Figuur 4: Snedes

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart is niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is georeferereerd geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Villaretkaart (1745-1748), de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841) en de Atlas cadastrale parcellaire de la Belgique van Popp (1842-1879) worden vier momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven in voorliggende studie wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot de landschapshistoriek, de gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van de historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

Het onderzoeksgebied is gelegen ter hoogte van de Goede Luchtwijk en het kruist in het oosten Doornveld (Figuur 5). In het westen vertrekt het tracé aan de Isidoor Crokaertstraat. Volgens het gewestplan is het terrein gelegen in woongebieden, industriegebieden en gebieden voor ambachtelijke bedrijven en de gebieden voor kleine en middelgrote ondernemingen. Ten noorden, op al vrij grote afstand van het onderzoeksgebied stromen de Grote Zandbeek en de Maalbeek (Figuur 7).

Geomorfologisch behoort Zellik tot het glooiend landschap van het Pajottenland, dat zich uitstrekt langs de linkerflank van de Zennevallei. In dit gebied is het laagste punt (ca. 10 m TAW) gelegen in de Dendervallei. Grotere hoogtes worden bereikt op geïsoleerde heuveltoppen die lokaal voorkomen. Het landschap van Zellik is heuvelachtig.³

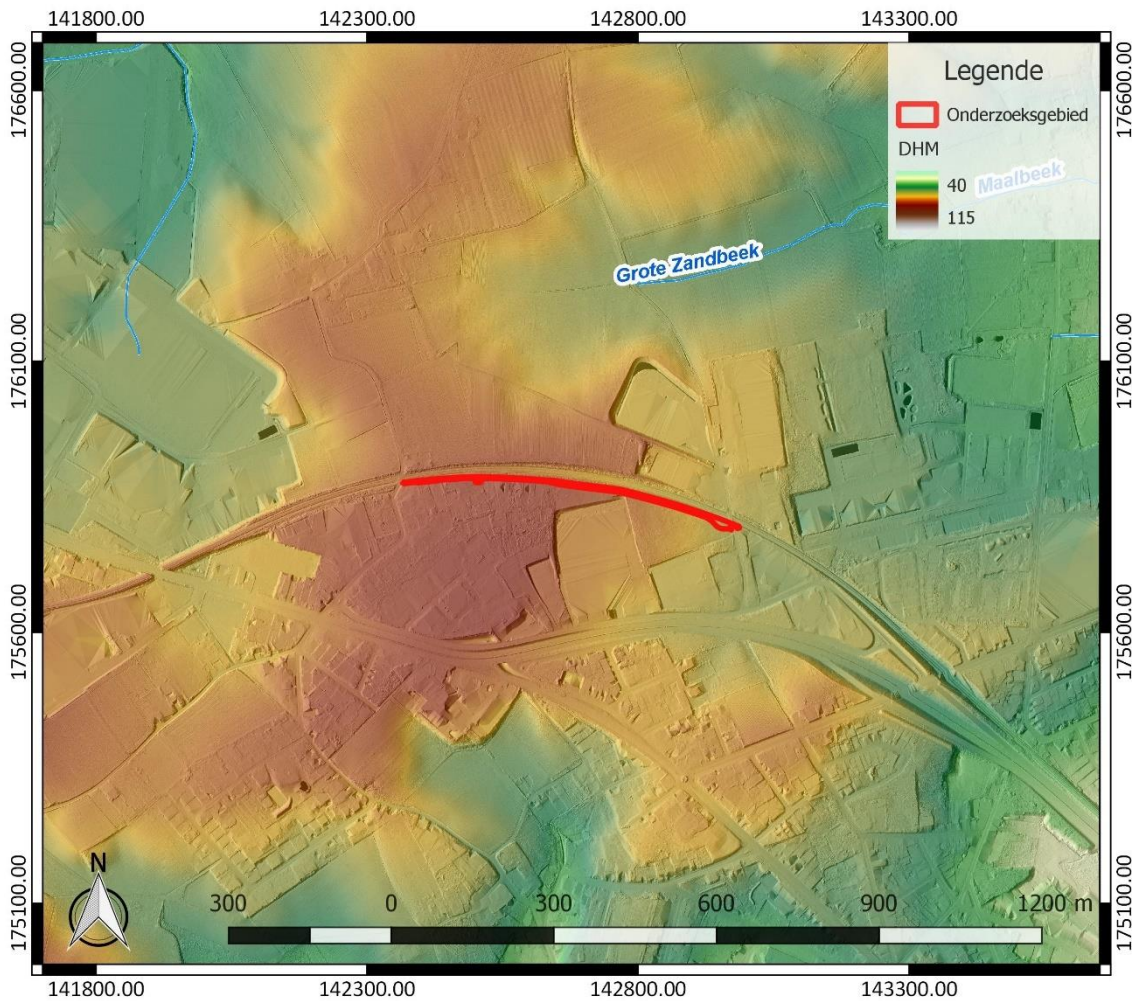
³ Schroyen 2003, 4; Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Zellik [online], <https://id.erfgoed.net/themas/14621> (geraadpleegd op 8 mei 2024).

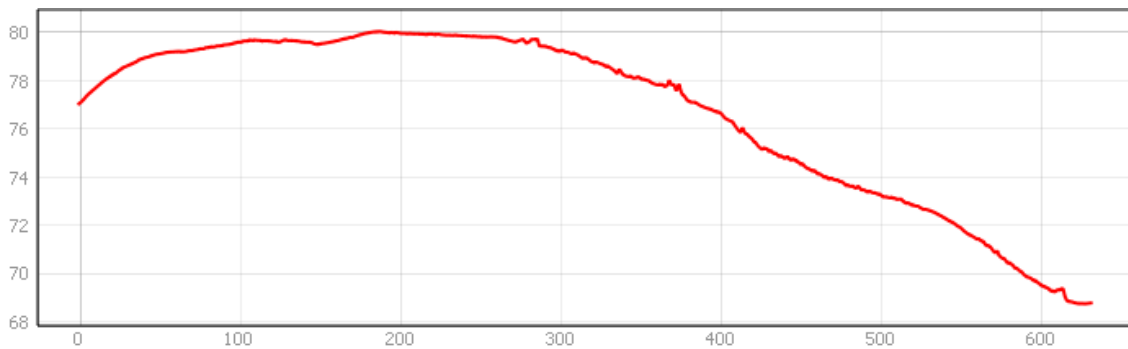
Figuur 5: Luchtfoto van 2023 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 6: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Multidirectional hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm, met aanduiding van het onderzoeksgebied

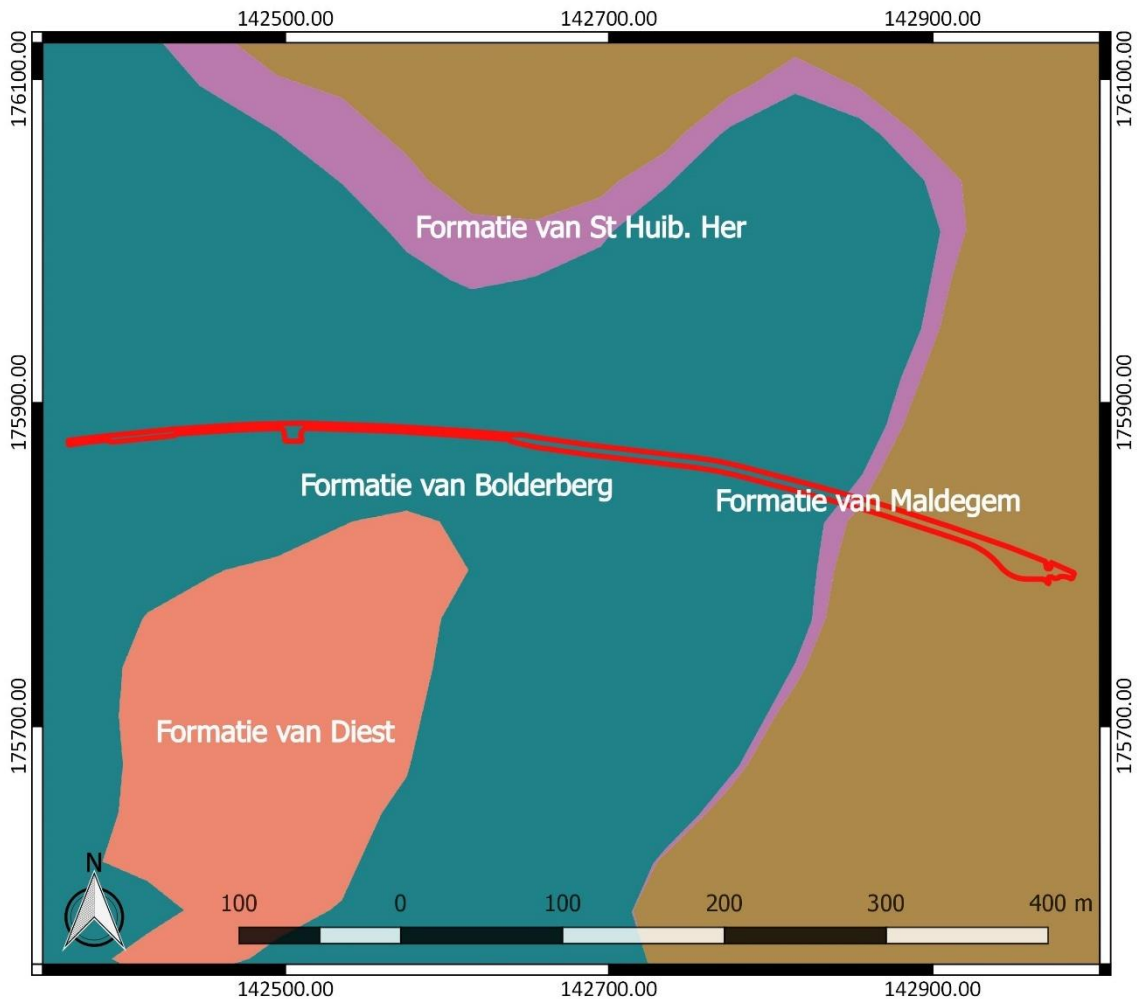

Figuur 7: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 8: Hoogteverloop van west naar oost, centraal over het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

Het onderzoeksgebied bevindt zich op de top van een rug in het landschap (Figuur 6). Het terrein helt licht af naar het oosten toe en kent een hoogte van 68 tot 80 m TAW (Figuur 8).

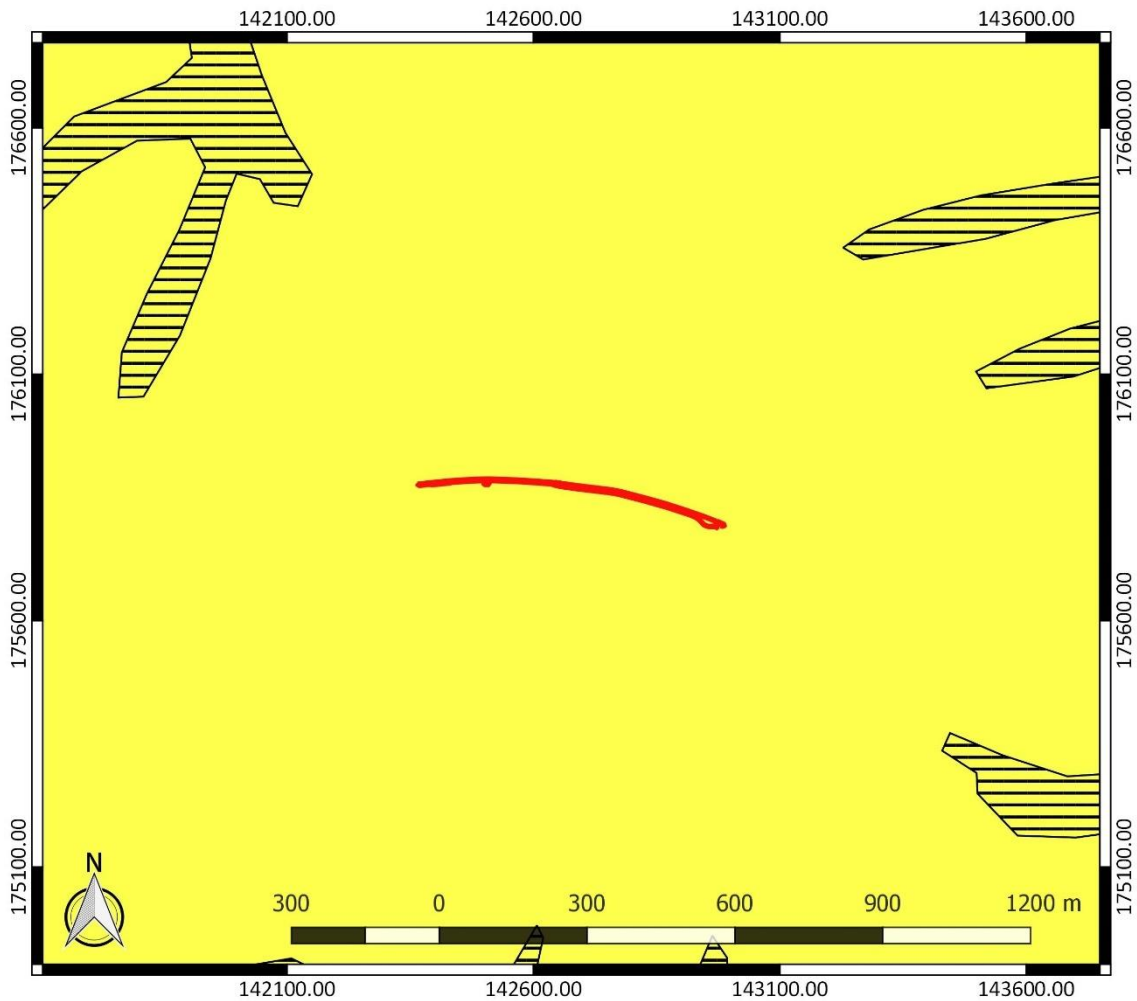
Figuur 9: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

De tertiaire ondergrond van het onderzoeksgebied (Figuur 9) bestaat grotendeels uit de Formatie van Bolderberg. Dit wordt gekenmerkt door geel fijn zand, dat zeer weinig glauconiethoudend is. Verder bevat het mica-blaadjes en onderaan grind met blauwe eivormige vuursteenkeien. Naar het oosten toe gaat de tertiaire ondergrond over in de Formatie van Sint-Huibrechts-Hern. Dit bestaat uit grijsgroen zeer fijn zand dat kleihoudend, glauconiethoudend en glimmerrijk is. In het oosten van het terrein vinden we tot slot de aanduiding van de Formatie van Maldegem op de kaart. Dit wordt gekenmerkt door een grijze afwisseling van fijn zand en klei, die glauconiethoudend en glimmerhoudend is. Onderaan bevat ze klei. Verder is het zandhoudend en sterk glauconiethoudend⁴

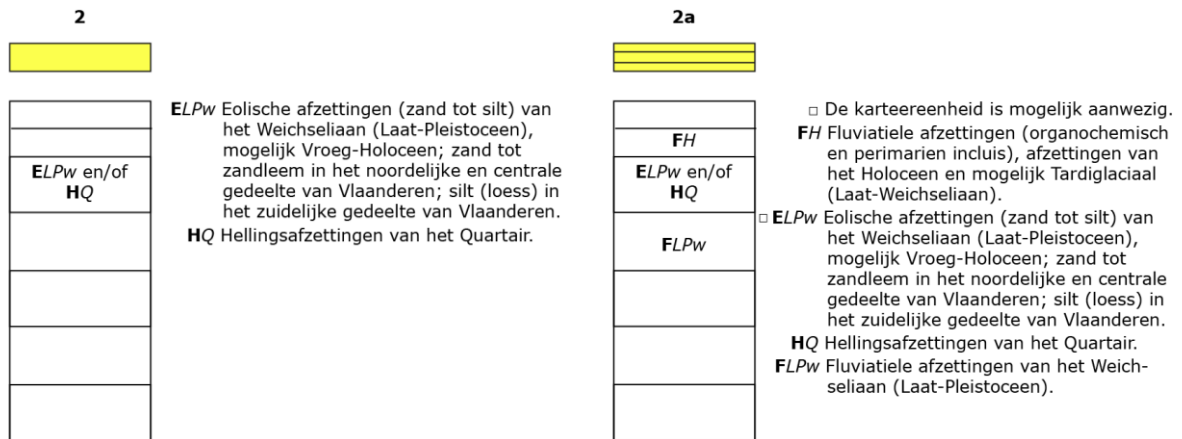
De quartairgeologische kaart (Figuur 10) geeft aan dat in het onderzoeksgebied eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk van het Vroeg-Holoceen voorkomen, en/of hellingafzettingen van het Quartair.⁵

⁴ www.geopunt.be/kaart

⁵ www.geopunt.be/kaart

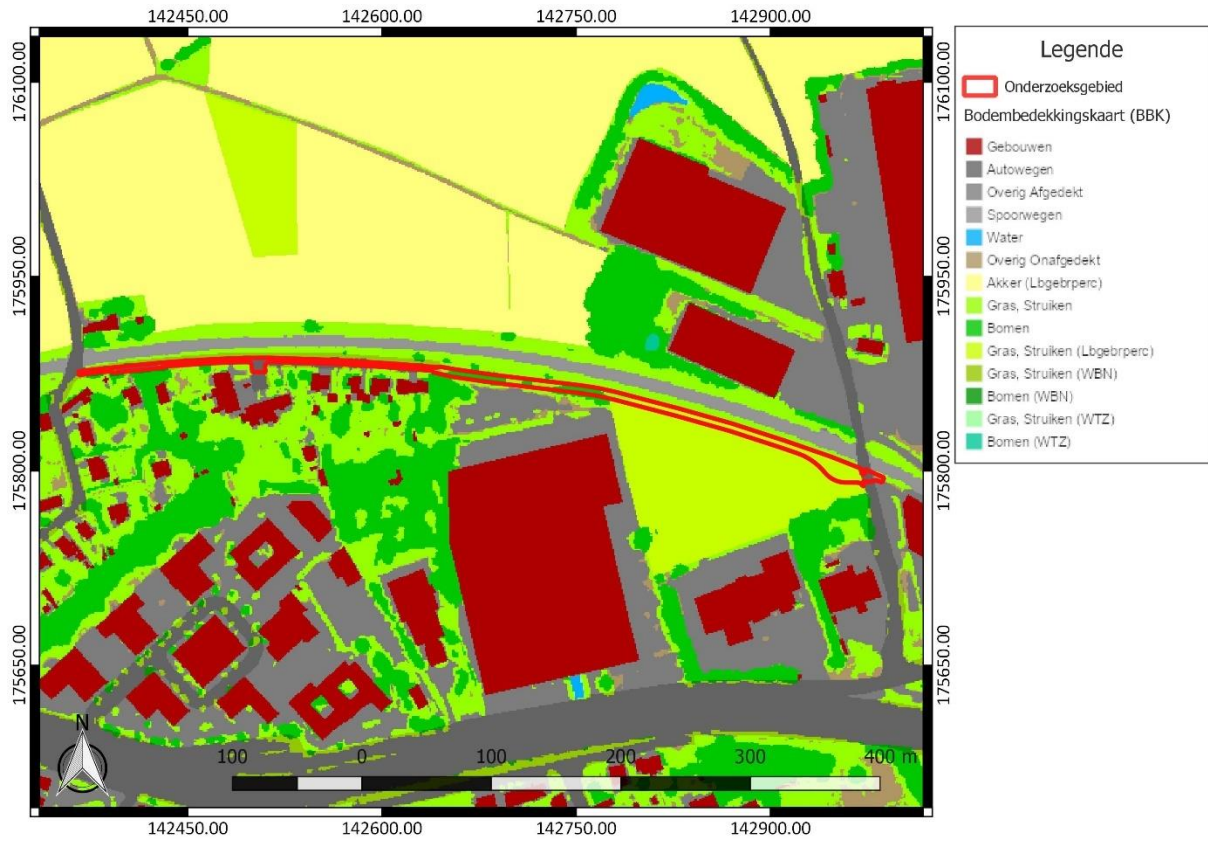

Figuur 10: Quartairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

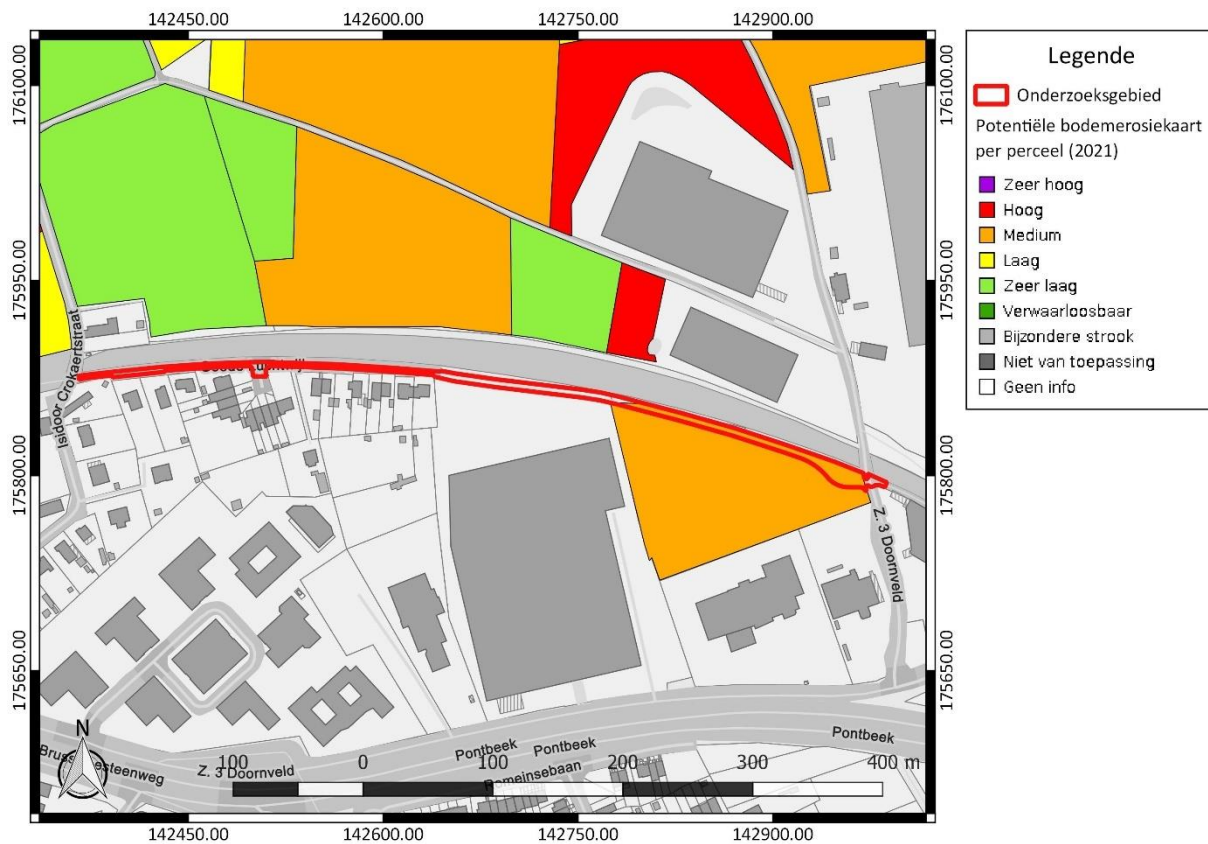

Figuur 11: Legende bij de quartairgeologische kaart (www.geopunt.be)

Figuur 13: Bodemgebruikkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 14: Potentiële bodemerosiekaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

Zellik werd voor zover bekend voor het eerst vermeld in het jaar 974 als “Sethleca”. De naam zou een Gallo-Romeinse oorsprong hebben en een verwijzing zijn naar Setilius, de oudste bezitter van de nederzetting Setiliacum. Deze nederzetting, die op een hoogte gelegen was, ontwikkelde zich later tot Op-Zellik (het huidige dorpscentrum). Het lager en verder ten noordwesten gelegen Neer-Zellik komt voort uit de Frankische nederzetting Bettegem (Bettingaheim) en gaat terug tot het einde van de 4de eeuw. Zellik kwam vermoedelijk in de 8ste of het begin van de 9de eeuw volledig in het bezit van de Gentse Sint-Baafsabdij. Op het einde van de 10de eeuw of in de loop van de 11de eeuw moest de abdij echter een groot deel van haar bezittingen afstaan. In de 12de eeuw kwam twee derden van Zellik in handen van de abdij van Affligem. Het ging voornamelijk om bezittingen in Neer-Zellik. Twee nederzettingen te Op-Zellik en te Bettegem bleven in het bezit van Sint-Baafs, maar werden nadien opgesplitst.

Zellik behoorde tot de meierij Merchtem en stond samen met Kobbegem onder de hertogelijke schepenbank van Jette. In het jaar 1559 kreeg Viglius, proost van Sint-Baafs, de drie rechtsgraden. Belangrijk voor de ontwikkeling van Zellik was de ligging aan een oude verbindingsweg tussen Brussel en Gent, de huidige Brusselsesteenweg, één van de belangrijkste verbindingswegen tussen Vlaanderen en Brabant. De oorspronkelijk aarden weg liep in het verleden langs de kerk. In de 18de eeuw werd de baan rechtgetrokken en gekasseid. Hierdoor kwam het dorpscentrum ten zuiden ervan te liggen en werd het grotendeels verlaten. Het dorp ontwikkelde zich verder langs de nieuwe steenweg, waar meerdere afspanningen werden opgericht en waar verschillende ambachtshuizen zich vestigden.

De parochie van Zellik, die waarschijnlijk ontstaan is uit een villakerk, gaat terug tot het midden van de 9de eeuw. Vermoedelijk richtte de abdij van Sint-Baafs hier een kleine bidplaats op, toegewijd aan Sint-Bavo. In 974 was er al een kerk aanwezig. Ondanks dat de abdij van Affligem inmiddels het grootste deel van Zellik in handen had, werd het patronaatsrecht van de parochiekerk, die zich in Op-Zellik bevond, en haar dochterparochie Sint-Quirijn in Neer-Zellik, vanaf 1107 of 1108 toegekend aan de abdij van Sint-Baafs. Deze abdij behield dit recht tot de Franse Revolutie. De parochie was tot de 13de of 14de eeuw veel uitgestrekter dan de huidige parochie en omvatte een aanzienlijk deel van de huidige gemeente Groot-Bijgaarden.⁶

Op de Villaretkaart, genoemd naar Jean Villaret, ingenieur-geograaf bij het Franse hof en één van de makers (1745-1748), bevindt het onderzoeksgebied zich tussen de historische voorlopers van de huidige Isidoor Crokaertstraat en Doornveld (Figuur 15). Het terrein zelf is grotendeels gesitueerd ter hoogte van akkerland. In het westen van het terrein is grasland te bemerken, in de buurt van historische bebouwing. Bebouwing is erg schaars in de omgeving. Het onderzoeksgebied bevindt zich duidelijk in een landelijk gebied. Op enige afstand ten zuidwesten zien we de aanduiding van een molen.

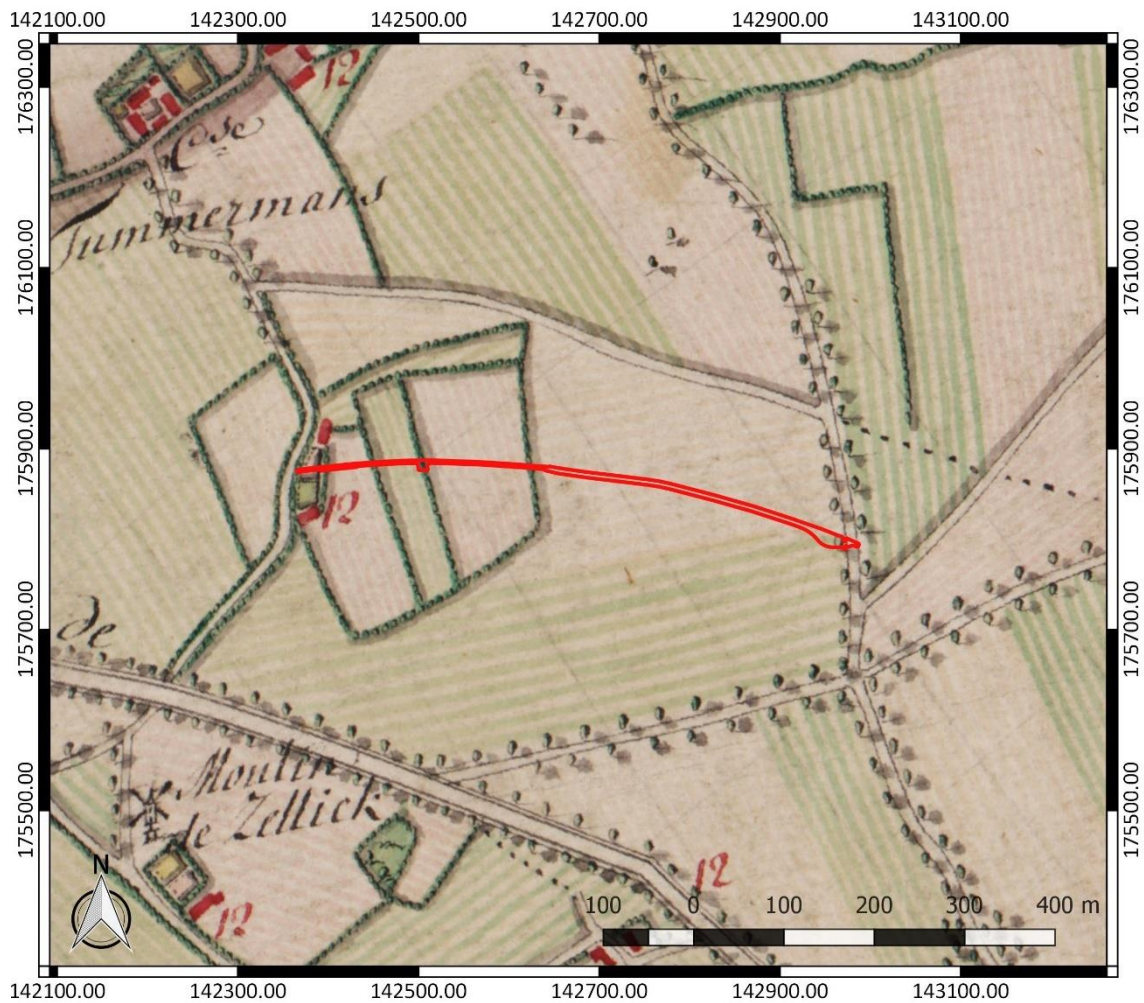
⁶ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Zellik [online], <https://id.erfgoed.net/themas/14621> (geraadpleegd op 10 mei 2024); Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Brusselsesteenweg (Zellik) [online], <https://id.erfgoed.net/themas/8753> (geraadpleegd op 10 mei 2024).

Figuur 15: Villaretkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), is opnieuw te zien dat het onderzoeksgebied overwegend in gebruik is als akkerland (Figuur 16). We zien grotendeels een gelijkaardig beeld als op de voorgaande kaart. Het westen van het terrein wordt gesitueerd in de buurt van historische bebouwing, maar niet ter hoogte ervan. Ten zuidwesten is opnieuw de molen te zien.

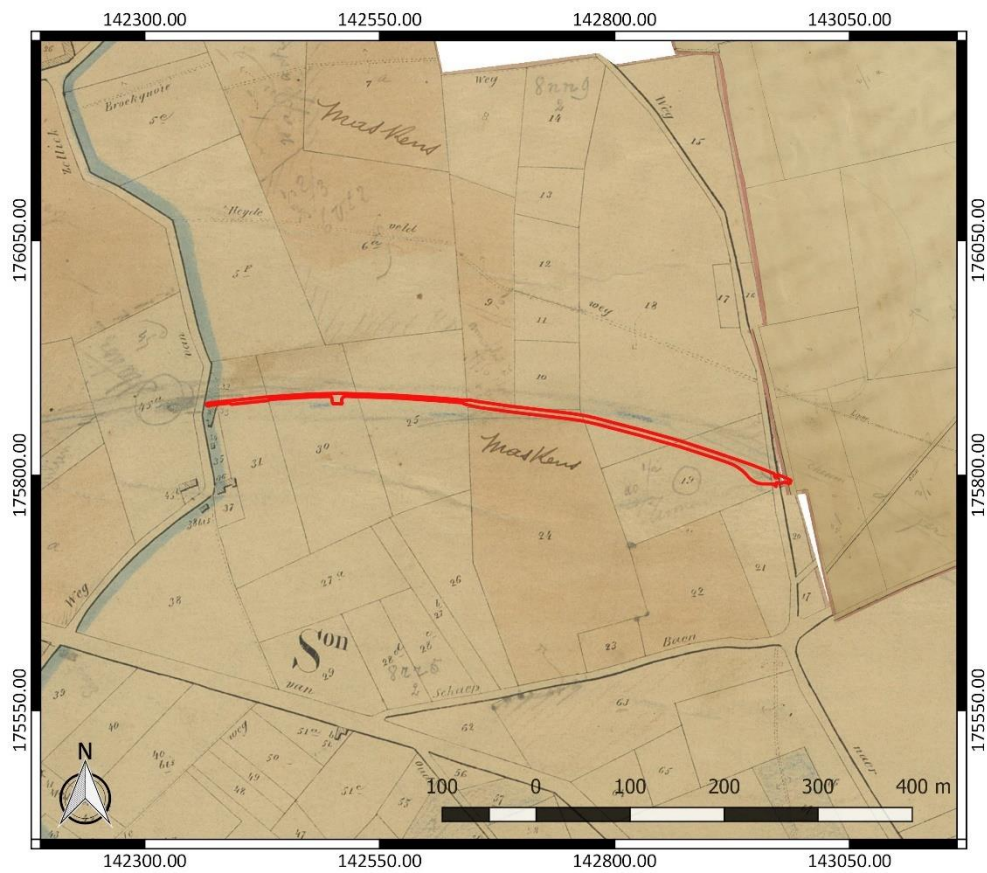
Figuur 16: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Atlas der Buurtwegen (1841) is opnieuw geen bebouwing te zien binnen het onderzoeksgebied. Op korte afstand ten zuiden van het terrein vinden we wel de aanduiding van een gebouw. Vermoedelijk was het terrein nog steeds grotendeels in gebruik als akkerland (Figuur 17). De Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van P.C. Popp (1842-1879) geeft een gelijkaardig beeld als de Atlas der Buurtwegen weer.

Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 19) toont ons dat de spoorweg net ten noorden van het onderzoeksgebied verschenen is. In het westen is nu ook de Goede Luchtwijk te zien, met bebouwing erlangs. Het oosten van het terrein is in gebruik als een bedrijventerrein en als akkerland of grasland. Een luchtfoto uit 1979-1990 (Figuur 20) sluit sterk aan bij het beeld van de voorgaande luchtfoto. Het beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 5).

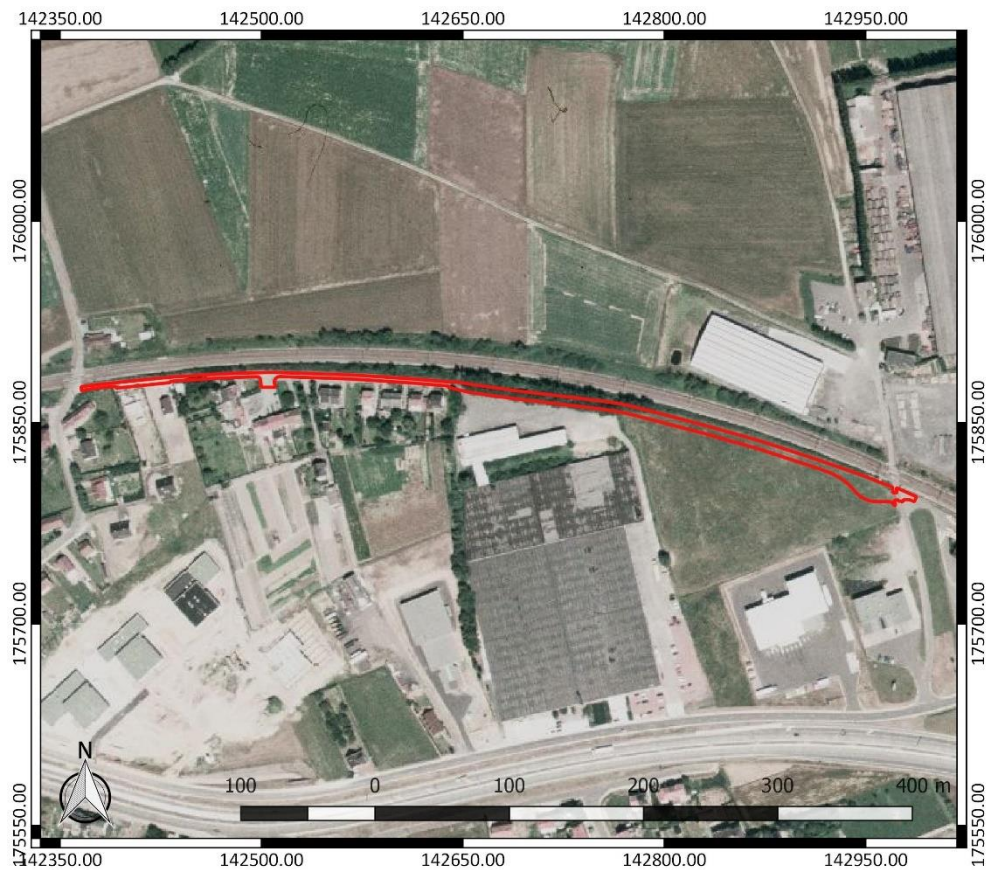
Figuur 17: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 18: Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

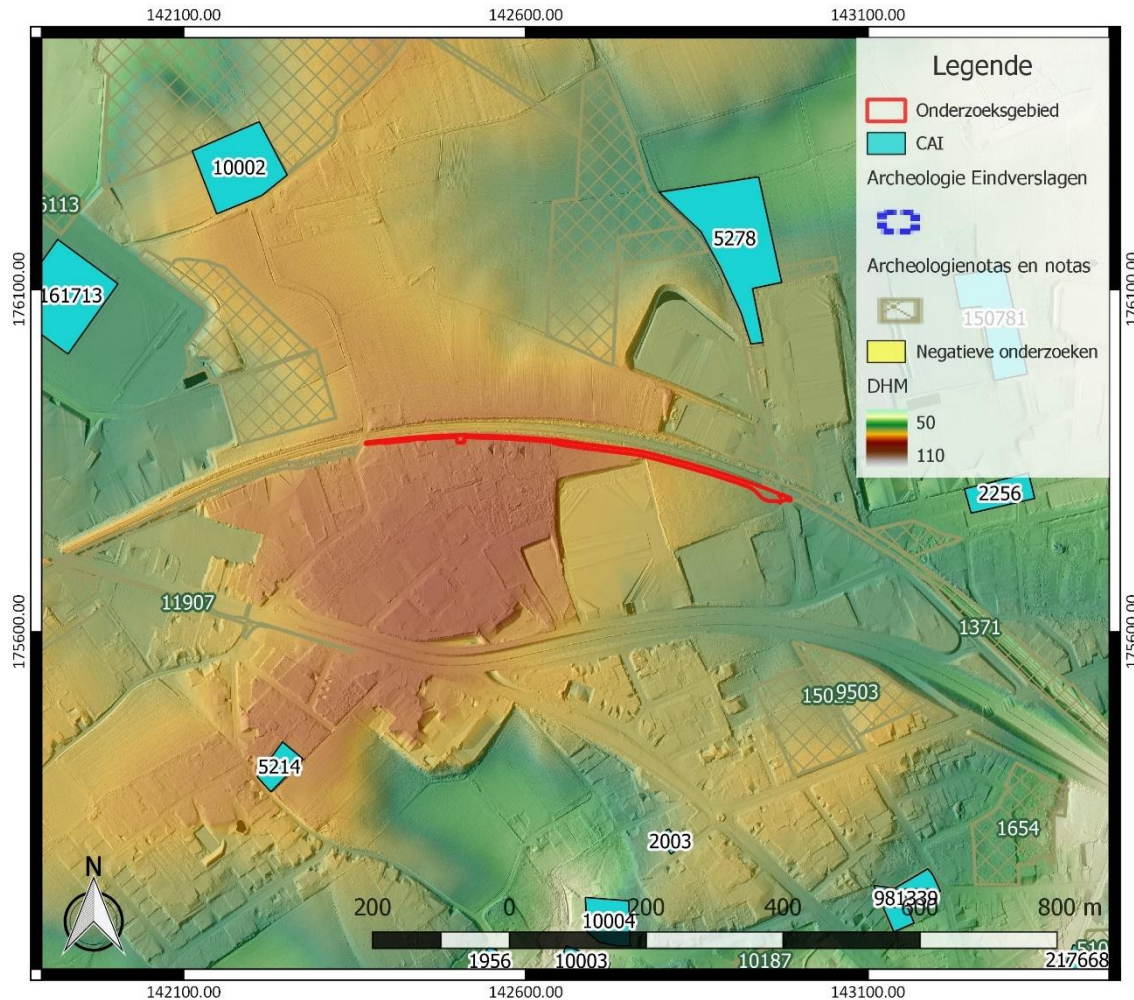
Figuur 19: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 20: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt een aantal locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 21). De in de nabijheid gelegen archeologische waarden en de locaties met een gelijkaardige landschappelijke ligging worden besproken. Ze zijn het relevantste om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten.

Figuur 21: Overzichtskartaal Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://geo.onroerenderfgoed.be/>), weergegeven op het DTM 1 m en Hillshade DTM 5 m

Ten noorden van het onderzoeksgebied zijn in het verleden resten uit het midden-neolithicum tot de bronstijd gevonden (CAI ID 5278).⁷ Naar het oosten toe is sprake van de resten van bijgebouwen gerelateerd aan een kazerne die opgericht werd in 1920 (CAI ID 150781). Het ging om een luchtmachtbasis. In 1996 werd de kazerne definitief gesloten. Het terrein blijkt tot op grote diepte sterk verstoord.⁸ Ter hoogte van CAI ID 2256 werd een vondstmelding gedaan, maar het is niet duidelijk of er archeologische sporen aangetroffen zijn.⁹

⁷ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Relegem-Kobbegem 38 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/5278> (geraadpleegd op 13 mei 2024).

⁸ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: PIVO-site [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/150781> (geraadpleegd op 13 mei 2024).

⁹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Relegemsestraat [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/2256> (geraadpleegd op 13 mei 2024).

Naar het westen toe vermelden we de vondst van kuilen uit de late middeleeuwen en jonger (CAI ID 161713). Er is ook sprake van een Romeinse vondst in een greppel.¹⁰ Ter hoogte van CAI ID 10002 vinden we 't Hof te Piermont, een abdijhoeve van de Sint-Baafsabdij die opklimt tot voor 1475.¹¹

Ten zuiden van het onderzoeksgebied vinden we de aanduiding van een windmolen (CAI ID 5214), die we ook reeds opmerkten bij de bespreking van de historische kaarten. Op basis van die kaarten gaat de windmolen minstens terug tot de 18de eeuw. De molen die te zien is op de kaarten zou gebouwd zijn in 1749, maar reeds in de 15de eeuw zou er al sprake geweest zijn van een molen in de buurt.¹²

CAI ID 10004 is de aanduiding van een laatmiddeleeuwse vierkantshoeve.¹³ Ook CAI ID 10003 hier vlakbij is de aanduiding van een laatmiddeleeuwse hoeve.¹⁴ Ter hoogte van CAI ID 2003 werd een 18de-eeuwse munt gevonden.¹⁵ Tot slot vermelden we nog de vondst van resten uit de nieuwste tijd bij de uitvoering van een proefsleuvenonderzoek ter hoogte van CAI ID 981339.¹⁶

Andere gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich al op vrij grote afstand ten opzichte van het onderzoeksgebied of kennen een verschillende landschappelijke ligging. Ze zijn weinig relevant om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten. Daarom worden ze hier niet nader toegelicht. Archeologienota's of nota's van terreinen in de omgeving die geen relevante aanvulling op de reeds besproken CAI-locaties geven, lichten we daarom hier niet afzonderlijk toe.

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein? Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Uit het uitgevoerde bureauonderzoek blijkt dat het terrein gesitueerd is op een rug in het landschap. Het bevindt zich op eerder grote afstand tot waterlopen in de buurt, maar de bodemkaart geeft wel aan dat binnen het onderzoeksgebied sprake is van een overgang van een droge naar een matig natte bodem. Daaruit kunnen we besluiten dat het terrein een gunstige landschappelijke ligging kent.

Dit wordt onderstreept door de verschillende reeds gekende archeologische waarden in de omgeving, die dateren uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd, de middeleeuwen, de nieuwe tijd en zelfs de nieuwste tijd.

¹⁰ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Delhaizesite [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/161713> (geraadpleegd op 13 mei 2024).

¹¹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: 't Hof te Piermont [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/10002> (geraadpleegd op 13 mei 2024).

¹² Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Windmolen Van Bettegem [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/5214> (geraadpleegd op 13 mei 2024).

¹³ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Kleinhof [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/10004> (geraadpleegd op 13 mei 2024).

¹⁴ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Hof te Op-Zellik [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/10003> (geraadpleegd op 13 mei 2024).

¹⁵ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Sint-Bavostraat 7 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/2003> (geraadpleegd op 13 mei 2024).

¹⁶ Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: Frans Thirrystraat [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/981339> (geraadpleegd op 13 mei 2024).

Met betrekking tot de nieuwe en de nieuwste tijd zijn we vanaf de 18de eeuw ingelicht over het landgebruik van het terrein aan de hand van historische kaarten en luchtfoto's. Ze tonen ons dat het terrein lange tijd overwegend in gebruik was als akkerland en beperkt ook als grasland. Het tracé strekt zich uit tussen twee historische wegen, waarvan de oostelijke weg effectief ook het terrein kruist. Vanaf de 20ste eeuw zien we de aanwezigheid van weginfrastructuur in het westen van het terrein. Dit maakt dat voor het westen van het terrein reeds enige aantasting van het bodemarchief te verwachten is. De precieze impact is echter momenteel niet gekend.

Wat is de impact van de geplande werken?

Binnen het volledige onderzoeksgebied worden werken gepland. De voornaamste werken omvatten de aanleg van een fietssnelweg en bijhorende omgevingsaanleg. De breedte van het tracé van de eigenlijke fietssnelweg bedraagt gemiddeld ca. 4,00 m. De verstoringsdiepte van de aanleg van de fietssnelweg en de bijhorende omgevingsaanleg bedraagt gemiddeld ca. 55 à 60 cm. Dit doet besluiten dat binnen het volledige onderzoeksgebied het bodemarchief bedreigd is.

2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Het bureauonderzoek toont aan dat het onderzoeksgebied enig archeologisch potentieel kent. Op basis van de gunstige landschappelijke ligging van het terrein en de reeds gekende archeologische waarden in de omgeving is de aanwezigheid van resten uit de steentijd tot de nieuwe tijd niet helemaal uit te sluiten binnen het onderzoeksgebied. In het westen van het terrein stellen we vast dat reeds weginfrastructuur aanwezig is. Als gevolg daarvan is voor deze zone enige aantasting van het oorspronkelijke bodemarchief te verwachten.

Een evaluatie van de impact van de geplande werken toont ons dat ze overwegend beperkt zijn in breedte. De nieuwe fietssnelweg zal ca. 4,00 m breed worden en tot ca. 55 cm diep aangelegd worden. De beperkte breedte van het tracé waar werken gepland worden, maakt dat de kans dat relevante archeologische vondsten aangetroffen kunnen worden, eerder beperkt is. Belangrijker nog is dat bij het aantreffen van archeologische sporen of vondsten het zeer moeilijk zal blijken de aangetroffen resten correct te kunnen interpreteren door een gebrek aan ruimtelijk inzicht. We schatten het potentieel op kennisvermeerdering in geval van verder vooronderzoek op het terrein slechts laag in. Te laag om de kosten ervan te kunnen verantwoorden. Daarom worden in het kader van de geplande werken op het terrein geen bijkomende archeologische maatregelen meer nodig geacht.

3 Samenvatting

Naar aanleiding van plannen voor de inrichting van een nieuwe fietssnelweg, diende een archeologienota opgesteld te worden. Het uitgevoerde bureauonderzoek geeft aan dat het terrein archeologisch potentieel kent, maar het lange en smalle tracé waarin de werken gepland worden, beperkt de trefkans op relevante archeologische resten. Het gebrek aan ruimtelijk inzicht bemoeilijkt ook sterk de correcte interpretatie van eventueel aanwezige relevante archeologische resten. Het potentieel op kennisvermeerdering in geval van verder vooronderzoek blijkt daardoor sterk beperkt te worden. We schatten het potentieel op kennisvermeerdering in geval van verder vooronderzoek te laag in om de kosten van het verdere vooronderzoek te kunnen verantwoorden. Daarom worden in het kader van de geplande werken op het terrein geen bijkomende archeologische maatregelen meer nodig geacht.

4 Bibliografie

4.1 Publicaties

Schroyen, K., 2003: *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 31-39 Brussel-Nijvel*, Brussel.

4.2 Websites

Cartesius (2024)
<https://www.cartesius.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2024)
<https://dov.vlaanderen.be/>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2024)
<https://geo.onroenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2024)
<https://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2024)
<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2024)
<https://www.onderzoeksbalans.be>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

